

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 7. augusta 2018*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Spoločná poľnohospodárska politika – Priame platby – Nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 – Články 93 a 94 – Príloha II – Křížové plnenie – Poľnohospodársky a environmentálny stav – Minimálne požiadavky – Prebratie členským štátom – Povinnosť udržiavania ‚pohrebísk‘ – Rozsah“

Vo veci C-435/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tartu Maakohus (Správny súd Tartu, Estónsko) zo 7. júla 2017 a doručený Súdnemu dvoru 18. júla 2017, ktorý súvisí s konaním:

Argo Kalda Mardi talu

proti

Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA)

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory L. Bay Larsen, sudcovia J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby a M. Vilaras (spravodajca),

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Argo Kalda Mardi talu, v zastúpení: M. Kõiva, vandeadvokaat,
- estónska vláda, v zastúpení: N. Grünberg, splnomocnená zástupkyňa,
- Európska komisia, v zastúpení: A. Sauka a E. Randvere, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 7. júna 2018,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: estónčina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 72 ods. 1 písm. a), článku 93 ods. 1 a 2, článku 94 a prílohy II nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 zo 17. decembra 2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 549), ako aj článku 4 ods. 1 písm. b), c) a e) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 608).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Argo Kalda Mardi talu a Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (Úrad pre poľnohospodárske registre a informácie, Estónsko) (ďalej len „PRIA“) vo veci zníženia priamych platieb priznaných žalobkyni vo veci samej z dôvodu porušenia požiadaviek týkajúcich sa udržiavania plôch v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 1306/2013

- 3 Podľa odôvodnenia 54 nariadenia č. 1306/2013:

„... Cieľom krízového plnenia je prispieť k rozvoju udržateľného poľnohospodárstva prostredníctvom lepšej informovanosti na strane prijímateľov o potrebe dodržiavania týchto základných noriem. ...Zo skúseností zároveň vyplynulo, že mnoho požiadaviek v rámci rozsahu pôsobnosti krízového plnenia sa dostatočne netýka poľnohospodárskej činnosti alebo plochy podniku alebo sa týka skôr vnútroštátnych orgánov ako prijímateľov. ...“

- 4 Článok 2 ods. 1 písm. c) a d) tohto nariadenia stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

...

c) ‚poľnohospodárska plocha‘ je poľnohospodárska plocha v zmysle článku 4 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013;

d) ‚podnik‘ je podnik v zmysle článku 4 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013, okrem prípadu ustanoveného v článku 91 ods. 3.“

- 5 Článok 72 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1306/2013 stanovuje:

„Prijímateľ podpory uvedenej v článku 67 ods. 2 každý rok predloží žiadosť o priamu platbu alebo žiadosť o platbu za príslušnú plochu a opatrenia na rozvoj vidieka týkajúce sa zvierat, pričom v prípade potreby uvedie:

a) všetky poľnohospodárske pozemky poľnohospodárskeho podniku, ako aj nepoľnohospodársku plochu, na ktoré sa požaduje podpora v súlade s článkom 67 ods. 2.“

6 Hlava VI uvedeného nariadenia, nazvaná „Križové plnenie“, zahŕňa kapitolu I s názvom „Rozsah pôsobnosti“, ktorej súčasťou sú články 91 až 94.

7 Článok 91 toho istého nariadenia stanovuje:

„1. Keď prijímateľ uvedený v článku 92 nedodríava pravidlá križového plnenia stanovené v článku 93, uloží sa mu správna sankcia.

2. Správna sankcia uvedená v odseku 1 sa uplatňuje len vtedy, ak je nedodržanie pravidiel výsledkom konania alebo opomenutia, ktoré možno priamo pripísať príslušnému prijímateľovi, a ak je splnená aspoň jedna z týchto dodatočných podmienok:

a) nedodržanie sa týka poľnohospodárskej činnosti prijímateľa;

b) ide o plochu podniku prijímateľa.

...

3. Na účely tejto hlavy sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

a) ‚podnik‘ sú všetky výrobné jednotky a plochy spravované prijímateľom uvedeným v článku 92, ktoré sa nachádzajú na území rovnakého členského štátu;

b) ‚požiadavka‘ je každá jednotlivá povinná požiadavka týkajúca sa hospodárenia podľa práva Únie, ktorá je uvedená v prílohe II a ustanovená v danom akte a ktorá sa vo svojej podstate líši od akejkoľvek inej požiadavky uvedenej v rovnakom akte.“

8 Článok 93 ods. 1 nariadenia č. 1306/2013 znie:

„Pravidlá križového plnenia pozostávajú z povinných požiadaviek týkajúcich sa hospodárenia podľa práva Únie a noriem pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy stanovených na vnútroštátnej úrovni, ktoré sú uvedené v prílohe II a ktoré sa týkajú týchto oblastí:

a) životné prostredie, zmena klímy a dobrý poľnohospodársky stav pôdy;

b) verejné zdravie a zdravie zvierat a rastlín;

c) dobré životné podmienky zvierat.“

9 Podľa článku 94 tohto nariadenia:

„Členské štáty zabezpečia, aby všetka poľnohospodárska pôda vrátane pôdy, ktorá sa už nevyužíva na účely produkcie, bola udržiavaná v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave. Členské štáty vymedzia pre prijímateľov na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni minimálne normy týkajúce sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu na základe prílohy II, pričom zohľadnia osobitosti dotknutých oblastí vrátane pôdnych a klimatických podmienok, existujúcich poľnohospodárskych systémov, využitia pôdy, rotácie plodín, poľnohospodárskych postupov a štruktúry poľnohospodárskych podnikov.

Členské štáty nevymedzia minimálne požiadavky, ktoré sa neustanovujú v prílohe II.“

10 Príloha II uvedeného nariadenia s názvom „Pravidlá križového plnenia podľa článku 93“ uvádza zoznam zákonných požiadaviek na hospodárenie a noriem pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy.

- 11 Norma pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav s názvom „GAEC 7“, ktorej hlavná otázka sa nazýva „Krajina, minimálna miera udržiavania“ je vymedzená nasledovne:

„Zachovanie krajinných prvkov, vo vhodných prípadoch vrátane živých plotov, rybníkov, priekop, stromov v rade, v skupine alebo izolovane, medzí a terás...“

Nariadenie č. 1307/2013

- 12 Článok 4 ods. 1 b), c) a e) nariadenia č. 1307/2013, nazvaný „Vymedzenie pojmov a súvisiace ustanovenia“, stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

...

b) ‚podnik‘ sú všetky jednotky používané na poľnohospodárske činnosti a spravované poľnohospodárom, ktoré sa nachádzajú na území toho istého členského štátu;

c) ‚poľnohospodárska činnosť‘ je:

- i) produkcia, chov alebo pestovanie poľnohospodárskych výrobkov vrátane zberu, dojenja a rozmnožovania zvierat, a chovu zvierat na poľnohospodárske účely,
- ii) udržiavanie poľnohospodárskej plochy v stave, v ktorom je vhodná na pastvu alebo pestovanie bez prípravnej činnosti nad rámec použitia bežných poľnohospodárskych postupov a techník na základe kritérií, ktoré stanovujú členské štáty vychádzajúc z rámca stanoveného Komisiou, alebo
- iii) vykonávanie minimálnej činnosti na poľnohospodárskych plochách prirodzene ponechaných v stave vhodnom na pastvu alebo pestovanie, pričom túto činnosť vymedzia členské štáty;

...

e) ‚poľnohospodárska plocha‘ je akákoľvek plocha, ktorú zaberá orná pôda, trvalý trávny porast a trvalé pasienky alebo trvalé plodiny.“

Estónske právo

- 13 Podľa § 32 ods. 3 Euroopa Liidu põllumajanduspoliitika rakendamise seadus (zákon, ktorým sa vykonáva spoločná poľnohospodárska politika Európskej únie):

„Požiadavky týkajúce sa udržiavania plôch v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave sú stanovené vyhláškou ministra príslušného v danej oblasti.“

- 14 § 3 ods. 9 põllumajandusministri määrus nr 4 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded“ (vyhláška č. 4 ministra poľnohospodárstva – Požiadavky týkajúce sa udržiavania plôch v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave) zo 14. januára 2015 (ďalej len „vyhláška č. 4“) znie:

„Na poľnohospodárskej pôde sa udržiava nehnuteľná pamiatka v zmysle § 3 ods. 2 muinsuskaitse seadus [zákon o ochrane pamiatok], v prípade ktorej ide o hrob, praveké bojisko, kultový kameň, kultové miesto, cestu alebo most.“

15 Podľa § 8 ods. 1 maaeluministri määrus nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus klimaa- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus“ (vyhláška č. 32 ministra pre záležitosti vidieka – Všeobecné požiadavky pre poberanie priamych platieb, jednotnej platby na plochu, ako aj platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie a platby pre mladých poľnohospodárov) zo 17. apríla 2015:

„Prijímateľ platby uvedenej v článku 92 nariadenia... č. 1306/2013, je pri svojej poľnohospodárskej činnosti a na celej ploche poľnohospodárskeho podniku povinný dodržiavať požiadavky, ktoré sú stanovené vo vyhláške č. 4..., ako aj zákonné požiadavky na hospodárenie podniku uverejnené podľa § 32 ods. 2 zákona, ktorým sa vykonáva spoločná poľnohospodárska politika Európskej únie.“

16 § 3 muinsuskaitseadus (zákon o ochrane pamiatok) s názvom „Kategórie pamiatok“ vo svojom odseku 2 stanovuje:

„Nehnutelnými pamiatkami môžu byť tieto veci alebo súbory vecí:

1. praveké, stredoveké a novoveké sídla, hrady, útočiská, kultové miesta, pohrebiská, praveké bojiská, kultové kamene (*lohukivid*), cesty, mosty, prístaviská a remeselné centrá...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

17 Žalobkyňa vo veci samej požiadala v roku 2016 o jednotnú platbu na plochu, ako aj o platbu za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie.

18 PRIA po vykonaní kontroly 24. novembra 2016 informoval žalobkyňu vo veci samej, že porušila § 4 vyhlášky č. 4 z dôvodu, že kamene archeologického pamätníka, konkrétne kamenného hrobu, umiestneného na okraji poľnohospodárskeho pozemku, boli premiestnené na okraj poľa a existujúce kríky boli odstránené. PRIA následne navrhol zníženie požadovanej platby o 3 %.

19 Dňa 7. decembra 2016 PRIA odpovedal na námietky predložené žalobkyňou vo veci samej, pričom jej oznámil, že porušená povinnosť v skutočnosti vyplývala z § 3 vyhlášky č. 4, a že táto povinnosť mala byť splnená aj na časti plochy nachádzajúcej sa mimo hraníc poľnohospodárskeho pozemku, a za ktorú nebola podaná žiadna žiadosť o pomoc.

20 PRIA znížila dvomi rozhodnutiami z 15. decembra 2016 jednotnú platbu poskytnutú žalobkyni vo veci samej o 3 % a platbu za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie, t. j. o sumy vo výške 2 554,94 eura a 1 161,34 eura.

21 Rozhodnutím z 20. februára 2017 PRIA zamietol sťažnosť predloženú žalobkyňou vo veci samej, pričom zastával názor, že mal právomoc konštatovať porušenie povinnosti udržiavať nehnuteľnú pamiatku nachádzajúcu sa na poľnohospodárskom pozemku; že požiadavky je potrebné dodržiavať na celej poľnohospodárskej ploche, vrátane plochy, za ktorú sa nežiadala žiadna platba; že posúdil všetky okolnosti, ktoré viedli ku zníženiu platieb v ich celom rozsahu a že nebolo porušené právo byť vypočutá.

22 Dňa 23. marca 2017 žalobkyňa vo veci samej navrhla Tartu Halduskohus (Správny súd Tartu, Estónsko), aby zrušil rozhodnutia z 15. decembra 2016 a rozhodnutie z 20. februára 2017, a aby uložil povinnosť PRIA uhradiť sumy, ktoré jej na základe týchto rozhodnutí neboli vyplatené.

- 23 Žalobkyňa vo veci samej tvrdí, že predmetné kamene netvorili hrob a že PRIA nemal právomoc na určenie stavu nehnuteľnej pamiatky. Tvrdí, že PRIA neposúdil, či žalobkyňa spáchala vytýkaný čin a či neexistovali okolnosti, ktoré vylučujú zavinenie. Uvádza, že stanovenie výšky správnej sankcie nie je pochopiteľné, keďže PRIA uplatnil kritériá pre posúdenie, pričom neodôvodnil predmetný správny akt, čo je z formálneho hľadiska v rozpore s právom.
- 24 Žalobkyňa vo veci samej taktiež tvrdí, že plocha, na ktorej malo dôjsť k porušeniu, sa nachádza mimo dotknutej poľnohospodárskej pôdy a nie je súčasťou jej poľnohospodárskeho podniku. PRIA však tým, že dospela k záveru, že došlo k porušeniu, porušila § 23 a § 32 Estónskej ústavy, pretože norma obsahujúca oprávnenie nie je dostatočne jasná a presná. Podľa žalobkyne vo veci samej správna sankcia, ktorá jej bola uložená, porušuje zásadu *ne bis in idem*. Napokon, bolo porušené jej právo byť vypočutá, keďže PRIA nezohľadnila jej tvrdenia.
- 25 PRIA navrhuje, aby bola žaloba zamietnutá, pričom po prvé tvrdí, že žalobkyňa vo veci samej v čase vykonanej kontroly vedela o porušovaní svojich povinností a o výmene korešpondencie v tejto otázke, po druhé tvrdí, že predmetný správny akt je z formálneho hľadiska v súlade s právom, pretože žalobkyňa vo veci samej boli v tejto súvislosti poskytnuté vysvetlenia, a bola aj vypočutá a po tretie tvrdí, že závery, ktoré viedli k prijatiu tohto aktu, boli založené na dôkazoch získaných pri tejto kontrole.
- 26 PRIA spresňuje, že dotknutá archeologická pamiatka, ktorú tvorí kamenný hrob, je zapísaná do národného registra, ktorý sa nachádza na internetovej stránke Muinsuskaitseamet (Pamiatkový úrad, Estónsko). V tejto súvislosti je zakotvené predkupné právo v prospech štátu, zapísané do katastra nehnuteľností. PRIA uvádza, že pri prijatí napadnutých rozhodnutí vychádzal aj z týchto skutočností. Dodáva, že žalobkyňa vo veci samej vo svojej žiadosti o platbu uviedla, že je vlastníkom krajinného prvku, ktorý je potrebné udržiavať. Domnieva sa, že pri absencii kumulácii konaní správnej povahy a konaní trestnoprávnej povahy nedošlo k porušeniu zásady *ne bis in idem*.
- 27 Podľa PRIA je zníženie platieb odôvodnené posúdením, ktoré vykonal a kritériami pre posúdenie, ktoré sa nachádzali v zápisnici, pričom sadzba 3 % bola stanovená s prihliadnutím na výšku platieb, závažnosť a trvanie porušenia.
- 28 Navyše, keďže dotknutá pôda bola súčasťou poľnohospodárskej plochy, mali byť dodržané požiadavky v oblasti dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu.
- 29 Vnútroštátny súd na úvod uvádza, že hrob, o ktorý ide vo veci samej, bol klasifikovaný vyhláškou č. 59 ministra kultúry z 1. septembra 1997 ako nehnuteľná pamiatka.
- 30 Tento súd sa domnieva, že účelom § 3 ods. 9 vyhlášky č. 4 je ochrana kamenných hrobov ako pamiatok, ale z práva Únie nemožno jednoznačne odvodiť, že článok 93 ods. 1 nariadenia č. 1306/2013 má tiež takýto účel. Názov „Zachovanie krajinných prvkov“ uvedený v prílohe II tohto nariadenia sa môže týkať ochrany životného prostredia len ako ekologického a biologického systému a nie ako kultúrneho a historického systému.
- 31 Uvedený súd konštatuje, že žalobkyňa vo veci samej nepoužívala pôdu, na ktorej sa nachádzal hrob ako poľnohospodársku plochu a že nepožiadala o platbu za túto pôdu.
- 32 Nakoniec, nemožno jasne určiť, či sa požiadavky týkajúce sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy uplatňujú na každý poľnohospodársky podnik.

33 Za týchto podmienok Tartu Halduskohus (Správny súd Tartu) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

- „1. Je požiadavka udržiavať kamenné hroby (*kivikalmed*), ktorú členský štát ukladá žiadateľovi o jednotnú platbu na plochu, ako aj o platbu za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie, a pri ktorej porušení sa uplatní správna sankcia v podobe zníženia platieb o 3 % stanovená v článku 39 delegovaného nariadenia [Komisie (EÚ) č. 640/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 vzhľadom na integrovaný administratívny a kontrolný systém, podmienky zamietnutia alebo odňatia platieb a administratívne sankcie uplatniteľné na priame platby, podporné nariadenia na rozvoj vidieka a krížové plnenie (Ú. v. EÚ L 181, 2014, s. 48)], v súlade s článkom 93 ods. 1 a článkom 94 [nariadenia č. 1306/2013], ako aj s minimálnymi požiadavkami stanovenými v jeho prílohe II?
2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku – musí žiadateľ o jednotnú platbu na plochu, ako aj platbu za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie, podľa článku 72 ods. 1 písm. a), článku 91 ods. 1 a 2, článku 93 ods. 1 a článku 94 nariadenia č. 1306/2013..., ako aj článku 4 ods. 1 písm. b), c) a e) nariadenia č. 1307/2013... dodržiavať požiadavky týkajúce sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu v celom svojom poľnohospodárskom podniku, aby sa vyhol uloženiu správnej sankcie, alebo iba na poľnohospodárskej pôde, za ktorú sa konkrétne predkladá žiadosť o pomoc?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej prejudiciálnej otázke

- 34 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 93 ods. 1, článok 94 a príloha II nariadenia č. 1306/2013 vykladať v tom zmysle, že bránia členskému štátu, aby stanovil ako normu týkajúcu sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu v zmysle prílohy II požiadavku udržiavať na poľnohospodárskej pôde kamenné hroby, ktorých premiestnenie vedie k porušeniu takejto normy a v dôsledku toho k zníženiu platieb, ktoré sa majú uhradiť dotknutému poľnohospodárskemu podniku.
- 35 Treba pripomenúť, že Súdny dvor rozhodol, že úloha dbať na to, aby boli poľnohospodárske pôdy udržiavané v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave, prináleží členským štátom, ktoré na tieto účely stanovujú na základe rámca stanoveného v príslušnej prílohe nariadenia na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni minimálne požiadavky, ktoré zohľadňujú charakteristiky príslušných oblastí (pozri analogicky rozsudok zo 16. júla 2009, Horvath, C-428/07, EU:C:2009:458, bod 25).
- 36 Hoci sú teda členské štáty povinné pri definovaní týchto požiadaviek dodržiavať uvedenú prílohu, tá im napriek tomu necháva vzhľadom na to, že používa všeobecné výrazy, určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o konkrétne určenie týchto požiadaviek (pozri analogicky rozsudok zo 16. júla 2009, Horvath, C-428/07, EU:C:2009:458, bod 26).
- 37 Zo samotného znenia výrazu „dobrý poľnohospodársky a ekologický stav“ okrem toho vyplýva, že členské štáty môžu stanoviť minimálne požiadavky pre dobrý poľnohospodársky a ekologický stav na ekologické účely (pozri analogicky rozsudok zo 16. júla 2009, Horvath, C-428/07, EU:C:2009:458, bod 27).
- 38 Tieto zásady stanovené pre výklad článku 5 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES)

č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001 (Ú. v. EÚ L 270, 2003, s. 1; Mim. vyd. 03/040, s. 269) platia pre výklad článku 94 nariadenia č. 1306/2013, ktorý má podobný obsah.

- 39 Podľa článku 93 tohto posledného uvedeného nariadenia sú normy pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy súčasťou pravidiel krížového plnenia, ktoré, ako stanovuje článok 91 uvedeného nariadenia, musia byť pod hrozbou správnej sankcie dodržané. Tieto normy sú stanovené na vnútroštátnej úrovni, uvedené v prílohe II tohto istého nariadenia a týkajú sa najmä životného prostredia.
- 40 Článok 94 nariadenia č. 1306/2013 ukladá členským štátom povinnosť vymedziť pre prijímateľov na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni minimálne normy týkajúce sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu na základe prílohy II tohto istého nariadenia.
- 41 Ako bolo stanovené v prílohe IV nariadenia č. 1782/2003, norma GAEC 7 uvedená v prílohe II nariadenia č. 1306/2013, ktorej hlavná otázka s názvom „Krajina, minimálna miera udržiavania“, zahŕňa medzi požiadavkami a normami, ktoré sa majú v tejto súvislosti dodržiavať, zachovanie krajinných prvkov. Medzi krajinné prvky uvedené v prílohe II tohto posledného uvedeného nariadenia patria živé ploty, rybníky, priekopy, stromy v rade, v skupine alebo izolovane, medze a terasy.
- 42 V prejednávanej veci treba určiť, či možno kamenný hrob považovať, ako sa domnievajú Estónska vláda a Komisia, za „krajinné prvky“, ktorých zachovanie spadá pod normy uvedené v prílohe II nariadenia č. 1306/2013.
- 43 Keďže pojem „krajinné znaky“ nie je v nariadení č. 1306/2013 definovaný, treba ho vykladať, ako to uviedla generálna advokátka v bode 26 svojich návrhov, s ohľadom na jeho obvyklý význam, ako aj na kontext, v ktorom sa obvykle používa (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2009, Horvath, C-428/07, EU:C:2009:458, bod 34).
- 44 V tejto súvislosti treba uviesť, že reštriktívny výklad pojmu „krajinné znaky“, ktorý by predovšetkým vylučoval tie prvky, ktoré sú výsledkom ľudských zásahov, by bol v rozpore s rozsahom voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty podľa článku 94 tohto nariadenia pri stanovení minimálnych požiadaviek pre dobrý poľnohospodársky a ekologický stav (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2009, Horvath, C-428/07, EU:C:2009:458, bod 37).
- 45 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že krajinné znaky sú fyzickou súčasťou životného prostredia a že požiadavky týkajúce sa zachovania týchto znakov musia prispievať k ich ochrane ako fyzických súčastí (rozsudok zo 16. júla 2009, Horvath, C-428/07, EU:C:2009:458, bod 41).
- 46 Zachovanie kamenných hrobov prispieva k ochrane prvkov kultúrneho a historického dedičstva členského štátu ako fyzických súčastí životného prostredia.
- 47 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 93 ods. 1, článok 94 a príloha II nariadenia č. 1306/2013, sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia členskému štátu, aby stanovil ako normu týkajúcu sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu, uvedenú v prílohe II požiadavku udržiavať na poľnohospodárskej pôde kamenné hroby, ktorých premiestnenie vedie k porušeniu takejto normy a v dôsledku toho k zníženiu platieb, ktoré sa majú uhradiť dotknutému poľnohospodárskemu podniku.

O druhej prejudiciálnej otázke

- 48 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 72 ods. 1 písm. a), článok 91 ods. 1 a 2, článok 93 ods. 1 a článok 94 nariadenia č. 1306/2013, ako aj článok 4 ods. 1 písm. b), c) a e) nariadenia č. 1307/2013, vykladať v tom zmysle, že povinnosti týkajúce sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu musia byť splnené v celom poľnohospodárskom podniku alebo iba na poľnohospodárskej pôde, za ktorú sa konkrétne predkladá žiadosť o pomoc.
- 49 V tejto súvislosti článok 91 ods. 2 nariadenia č. 1306/2013 stanovuje uloženie správnej sankcie v prípade nedodržania pravidiel krížového plnenia, najmä pokiaľ ide o poľnohospodársky podnik, pričom podnik bol vymedzený na účely hlavy VI tohto nariadenia, do ktorej toto ustanovenie platí, v článku 91 ods. 3 písm. a) uvedeného nariadenia, ako všetky výrobné jednotky a plochy spravované prijímateľom, ktoré sa nachádzajú na území rovnakého členského štátu, okrem iného prostredníctvom priamych platieb.
- 50 Články 93 a 94 tohto istého nariadenia odkazujú na všetky poľnohospodárske pôdy podniku. Článok 93 tak spresňuje obsah pravidiel krížového plnenia, pričom okrem iného uvádza dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy, ktorú treba chápať ako všetky poľnohospodárske pôdy podniku. Pokiaľ ide o uvedený článok 94, tento ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby bola všetka poľnohospodárska pôda vrátane pôdy, ktorá sa už nevyužíva na účely produkcie, udržiavaná v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave.
- 51 Treba konštatovať, že žiadne z týchto ustanovení nestanovuje rozdiely, pokiaľ ide o dodržiavanie pravidiel krížového plnenia a konkrétne o dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav, medzi poľnohospodárskymi pôdami, za ktoré sa predložila žiadosť o pomoc a poľnohospodárskymi pôdami, za ktoré sa nepredložila takáto žiadosť.
- 52 Okrem toho by bolo v rozpore so samotným cieľom systému krížového plnenia, ktorým je podľa odôvodnenia 54 nariadenia č. 1306/2013 prispieť k rozvoju udržateľného poľnohospodárstva, požadovať dodržiavanie pravidiel krížového plnenia len na poľnohospodárskych pôdach, za ktoré sa predložila žiadosť o pomoc.
- 53 Požiadavky vyplývajúce z týchto pravidiel totiž musia na jednej strane v súlade s odôvodnením 54 tohto nariadenia súvisieť s poľnohospodárskou činnosťou alebo s plochami poľnohospodárskeho podniku, čo vedie k povinnosti dodržiavať uvedené pravidlá aj na plochách, ktoré sa nevyužívajú na účely poľnohospodárskej výroby, ako stanovuje článok 94 uvedeného nariadenia.
- 54 Na druhej strane, ak by nedodržanie uvedených pravidiel bolo sankcionované len vtedy, ak by sa týkalo poľnohospodárskej plochy, za ktorú sa predložila žiadosť o pomoc, existovalo by riziko obchádzania pravidiel krížového plnenia poľnohospodárskymi podnikmi. Ako uviedla generálna advokátka v bode 58 svojich návrhov, stačilo by, aby poľnohospodár v určitom roku nezaradil do svojej žiadosti o pomoc poľnohospodársku pôdu obsahujúcu krajinný prvok nepohodlný pre jeho činnosť, ktorý by mohol premiestniť alebo rozobrať predtým ako v nasledujúcom roku zaradí túto pôdu do svojej žiadosti o pomoc bez toho, aby mu hrozila akákoľvek správna sankcia.
- 55 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 72 ods. 1 písm. a), článok 91 ods. 1 a 2, článok 93 ods. 1 a článok 94 nariadenia č. 1306/2013, ako aj článok 4 ods. 1 písm. b), c) a e) nariadenia č. 1307/2013 sa majú vykladať v tom zmysle, že povinnosti týkajúce sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu, stanovené nariadením č. 1306/2013, musia byť splnené v celom poľnohospodárskom podniku a nielen na poľnohospodárskej pôde, za ktorú bola predložená konkrétna žiadosť o pomoc.

O trovách

- 56 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. Článok 93 ods. 1, článok 94 a príloha II nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 zo 17. decembra 2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008, sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia členskému štátu, aby stanovil ako normu týkajúcu sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu, uvedenú v prílohe II, požiadavku udržiavať na poľnohospodárskej pôde kamenné hroby, ktorých premiestnenie vedie k porušeniu takejto normy a v dôsledku toho k zníženiu platieb, ktoré sa majú uhradiť dotknutému poľnohospodárskemu podniku.
2. Článok 72 ods. 1 písm. a), článok 91 ods. 1 a 2, článok 93 ods. 1 a článok 94 nariadenia č. 1306/2013, ako aj článok 4 ods. 1 písm. b), c) a e) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009, sa majú vykladať v tom zmysle, že povinnosti týkajúce sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu, stanovené nariadením č. 1306/2013, musia byť splnené v celom poľnohospodárskom podniku a nielen na poľnohospodárskej pôde, za ktorú bola predložená konkrétna žiadosť o pomoc.

Podpisy